

# TILANNEKUVA TE-PALVELUISSA

**Kumppanuus**  
hyvinvointi  
-alueet  
työvoiman  
saatavuus

**ekosysteemit**

**kuntakokeilut**

**digitalisaatio**

**asiakas**

**kohtaanto**

**muutos**

**yhteistyö**  
pohjoismainen  
työvoimapalvelumalli

**jatkuva**  
**oppiminen**

**tiedolla**  
**johtaminen**



# Pohjois-Pohjanmaa (2020) – Työllisyyden tilannekuva (heinäkuu 2021)

Asukkaita  
**413 830**

Ulkomaalaistaustaisia  
**3,2 %**

Työllisiä  
**186 791**

Työttömiä  
**24 000**

Pitkäaikaistyöttömiä  
**7 900**

Avoimet työpaikat  
(kk:n aikana)  
**10 200**

Työttömyysaste  
**12,8 %**  
Heinäkuu 2021

# TE-palvelun resurssit (ei sis. ESR)

**270**

henkilötyövuotta (TE-toimisto,  
kuntakokeilut)

**n. 48,3 MEUR**

Työllisyyden hoito (ELY, TE-  
toimisto, kuntakokeilut)

**n. 13,1 MEUR**

Toimintaraha (TE-toimisto)



# Työllisyyden kuntakokeilut (1.3.2021- 30.6.2023, mahdollisesti 2024) Pohjois-Pohjanmaalla



© Karttakeskus Oy, Lupa L4659



VALTIONEUVOSTO  
STATSRÅDET

# TE-palvelut 2024 - kohti pysyvää rakennetta

TEM 6/2021

 Työllisyyden  
edistäminen

# TE-palvelut 2024 -tavoitteet

- kasvattaa työllisyyttä edistämällä työn kysyntää ja tarjontaa valtion ja kuntien välisellä yhteistyöllä
- saavuttaa valtiovarainministeriön työllisyysvaikutusarvioinnin mukaisesti 7 000-10 000 uutta lisätyöllistä. Arvioitujen työllisyysvaikutusten perustana uudistuksessa on kannustava rahoitusmalli.
- vahvistaa alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä lähipalveluilla hyödyntämällä kuntaekosysteemin mahdollisuuksia

## Miksi TE-palvelut siirretään kunnille?

- Palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita.
- **Kunnan työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta.**
- **Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin paremmin sopivia palveluja.**
- Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä.



# Keskeiset kokonaisuudet

## 1. Kannustavan rahoituksen elementit

- Kunnan työttömyysturvan rahoitusvastuun aikaistaminen
- Työttömien aktivointi ei vaikuttaisi työttömyysturvan rahoitusvastuuseen
- Kunta ja valtio jakaisivat työvoimapalveluiden rahoitukseen liittyvää kustannusvastuuta

## 2. Kuntien järjestämismvastuun määrittely

- Palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja kuntien mahdollisuus suoriutua tehtävistään
- Miten varmistetaan riittävän suuret kokonaisuudet – kuntien vapaaehtoinen / lakisääteinen yhteistyö
- Valtiolle ei jää vastuu yksittäisten kuntien palveluista

## 3. Valtakunnalliset keskitettävät palvelut

- Tarkentuvat järjestämismvastuun määrittelemisen jälkeen

## 4. Rakenteet

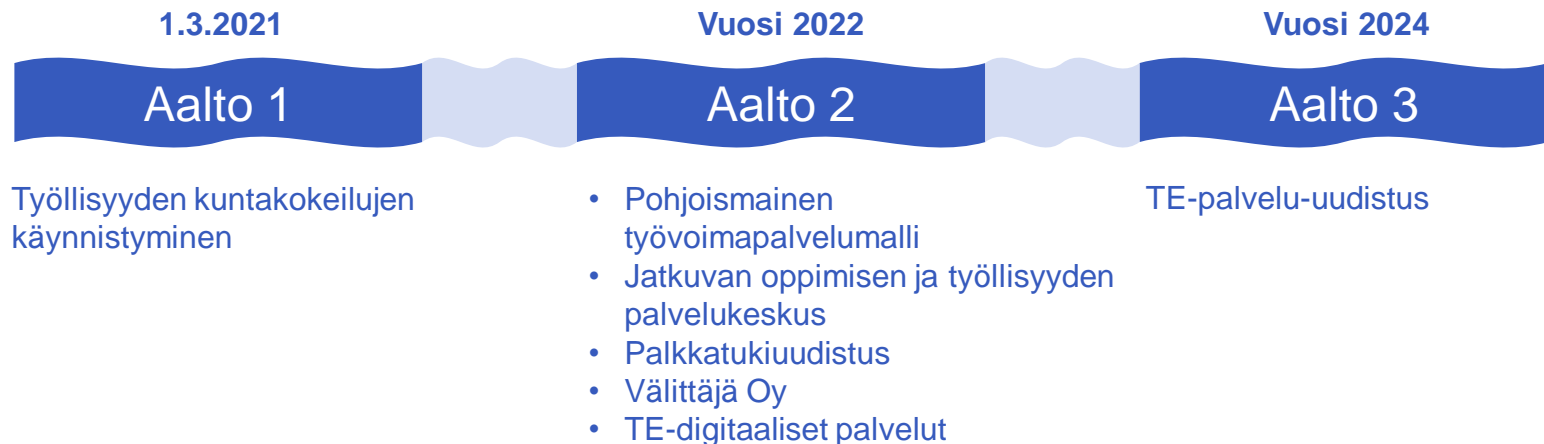
- Vaikutukset TE-toimistoihin, ELY:hin ja KEHA- keskukseseen

## 5. Aikataulu

- Kuntien järjestämismvastuu alkaa vuoden 2024 aikana. Kuntakokeilulle säädetään jatko siihen asti.



# Kolme aaltoa pysyvään palvelurakenteeseen



# Virkamiesvalmisteluryhmät HE-sisällön tuottajina

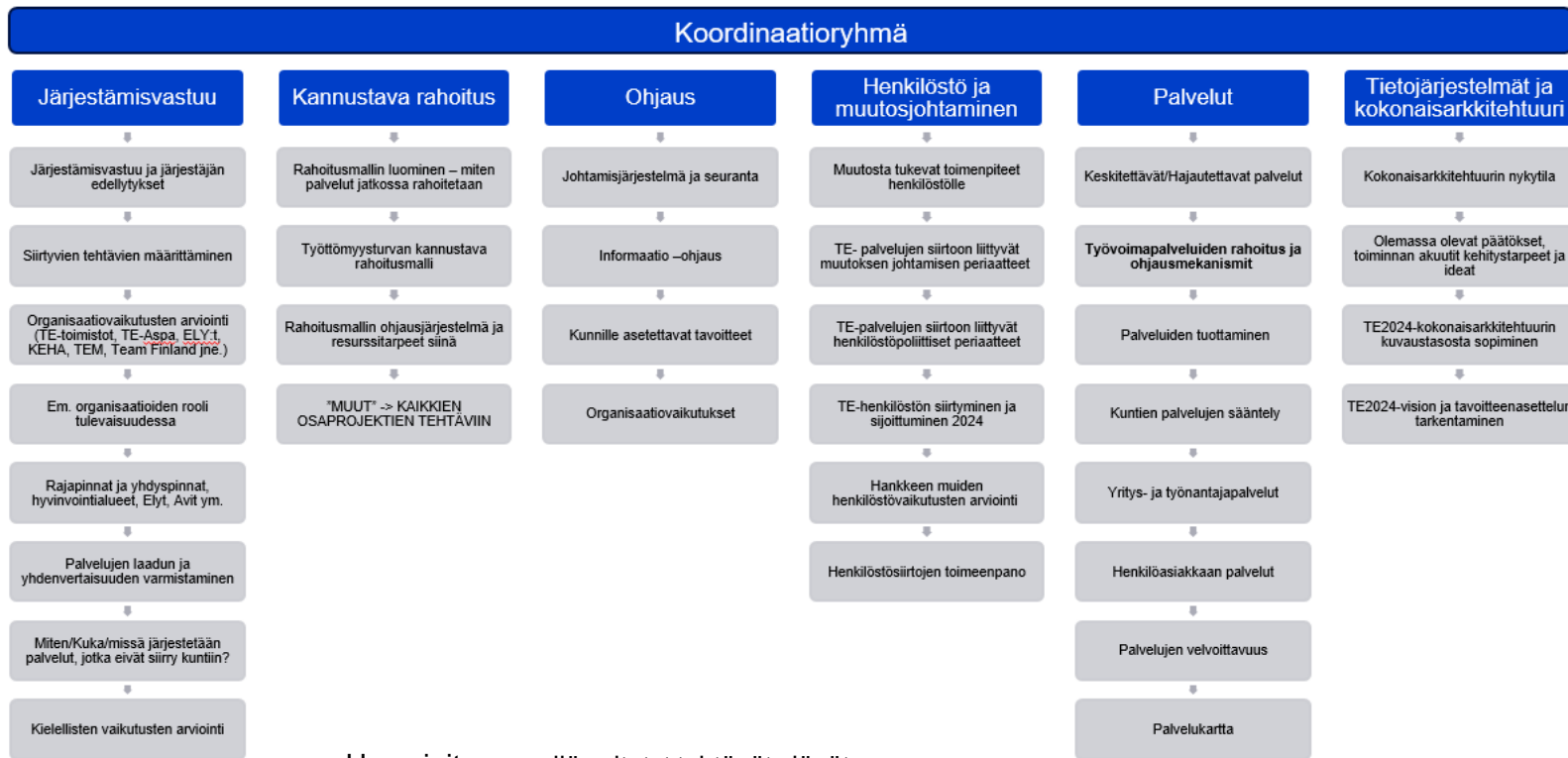
- TE-palvelut 2024 –uudistuksen HE on tavoitteena antaa eduskunnalle 09/2022.
- Esivalmistelun perusteella tunnistettiin kuusi valmistelukokonaisuutta, joille on perustettu vastuulliset virkamiesvalmisteluryhmät:
  - virkamiesvalmisteluryhmät koostuvat TEM:n, OKM:n, STM:n ja VM:n keskeisistä asiantuntijoista
  - virkamiesvalmisteluryhmien puheenjohtajat kutsuttiin TEM:stä, VM:stä, KEHA:sta ja Pohjois-Savon ELY:stä.
- Virkamiesvalmisteluryhmien tehtävänä on tuottaa HE-sisältöesityksiä poliittisen päätöksenteon tueksi
- Laajan asiantuntemuksen varmistaminen HE-valmistelussa tapahtuu työvoimapolitiikan palvelurakenne –alatyöryhmässä (mm. lähete keskustelut) ja asiantuntija –sparrausryhmien kautta. Myös erilaiset osallistavat tilaisuudet ja yhteiskehittämisen työpajat käynnistyvät syksyn kuluessa.

# Lähtökohdat järjestämisvastuuta koskevassa valmistelussa

- Järjestämisvastuu tarkoittaa kuntalain mukaan vastuuta järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.
- Asukkaiden/ palvelujen käyttäjien perusoikeuksien on toteuduttava:
  - Yhdenvertaisuus
  - Palvelujen saatavuuden turvaaminen
  - Kielelliset oikeudet
- Kuntien osalta toteuduttava perustuslailliset reunaehdot
  - Kansanvaltaisuuden varmistaminen ja itsehallinnon peruspiirteiden säilyminen
  - Rahoitusperiaatteen toteutuminen



# Käsitteltäviä asioita / valmisteluryhmä



Huomioitavaa: yllä esitetyt tehtävät elävät valmistelun kuluessa, ne täydentyvät ja ovat osin limittäisiä eri ryhmien valmistelussa

# Järjestämismvastuun perusvaihtoehdot

Järjestämismvastuu kaikilla kunnilla, yhteistoimintaan hakeutumisen vapaaehtoista	Laissa säädetään edellytykset järjestämismvastuulliselle taholle, lisäksi valtioneuvoston ns. perälaudasääntely	Järjestämismvastuu vain laissa säädettyille kunnille – uusi sääntelytapa – ei käytössä vielä (Hki sote-uudistuksessa)
<p>Kunnat järjestäisivät palvelut itse tai vapaaehtoisessa yhteistoiminnassa. Kunta voisi käyttää palvelujen tuottamisessa parhaaksi katsomaansa tahoa (esim. omistamaansa yhtiötä). Julkisen vallan käyttöä sisältävien hallintotehtävien tulee säilyä kunnalla itsellään.</p>	<p>Järjestämismvastuu lähtökohtaisesti kaikilla kunnilla ja myös rahoitusvastuu kaikilla kunnilla, mutta laissa säädettäisiin järjestämismvastuulliselta taholta edellytettävistä kriteereistä. Tarkoitaisi käytännössä, että osa kunnista joutuisi järjestämään tehtävän yhteistoiminnassa. Edellyttäisi todennäköisesti, että valtioneuvostolle säädettäisiin toimivaltaa tilanteessa, jossa yhteistoimintarakenteita ei vapaaehtoisesti syntyisi (ns. perälaudasääntely). Valtioneuvoston toimivallan vaihtoehtona on, että yhteistoimintarakenteista ja alueista säädettäisiin laissa suoraan.</p>	<p>Järjestämismvastuu annettaisiin vain tietyille kunnille, joiden katsottaisiin olevan resursseltaan riittävän vahvoja tehtävien järjestämiseen (ns. vahva eriyttäminen). Tunnistettavissa on seuraavat alavaihtoehdot:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Laissa nimetyt kunnat järjestävät palvelut vain omille asukkaalleen. Mikä taho järjestää muiden kuntien asukkaiden palvelut? Vaihtoehtoiksi jäävät käytännössä valtio tai tulevat hyvinvointialueet.</li> <li>Laissa nimetyt kunnat järjestävät palvelut omille asukkaalleen ja laissa määritellyn alueen asukkaille.</li> </ol>
<p>Perinteinen tapa säätää kuntien tehtävistä</p>	<p>Vakiintunut tapa säätää kuntien yhteistoimintavelvoitteista. Käytetty mm. Paraslainsäädännössä sekä pelastustoimen järjestämisessä</p>	<p>Uusi tehtävien eriyttämisen ja sääntelyn tapa. Sote-uudistuksen PeV-lausunnossa käsitelty Hgin osalta.</p>
<p>Mahdolliset perustuslakiriskit liittyvät erityisesti palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen</p>	<p>Perustuslainmukaisuuden arvioinnin kannalta olennaista, että asukkaan eli palvelujen käyttäjän perusoikeuksien toteutumisen ja yhdenvertaisuuden vuoksi tehtävän järjestämisen voidaan katsoa edellyttävän laajempaa väestöpohjaa ja vahvempia resursseja. Samanaikaisesti on kiinnitettävä erityistä huomiota kansanvaltaisuuteen, kunnan toimialaan ja rahoitusperiaatteeseen liittyvien eli kunnan itsehallintoa koskevien vaatimusten toteutumiseen</p>	<p>Molemmissa alavaihtoehdoissa tulisi ratkaista, miten rahoitus toteutettaisiin. Vaihtoehdossa b) rahoitusvastuu olisi todennäköisesti kaikilla kunnilla, vaikka järjestämismvastuu olisi vain laissa nimetyillä kunnilla. Tällöin ratkaistavaksi tulisi merkittäviä, kansanvaltaisuuteen sekä kunnalliseen itsehallintoon liittyviä perustuslaillisia kysymyksiä, jos kaikilla rahoitusvastuussa olevilla kunnilla ei olisi mahdollisuutta osallistua tehtävän järjestämistä koskevaan päätöksentekoon</p>

# Mahdollisia järjestämisvastuulliselle asetettavia kriteerejä

Työvoiman määrä kunnassa  
– mikä on sopiva taso?

Kunnan asukasmäärä – mikä  
on sopiva taso? Kokeiluissa  
30 000 asukasta

Olemassa olevat ja tulevat  
(hv-alueet) hallintorakenteet,  
onko niillä merkitystä?  
Huomioitava, mutta ei  
välttämättä suoraan tarvetta  
kiinnittää sitovasti niihin?

Maantieteellinen yhteys  
kuntien välillä.  
Työssäkäyntialue

Kielellisten oikeuksien  
toteutuminen

Taloudelliset ja muut  
resurssit?

# Lisäksi ratkaistava ainakin seuraavia

- Mitä palveluita siirretään, mikä on kunnan järjestämisvastuun sisältö?
- Onko keskitettyjä, valtakunnallisesti järjestettäviä palveluita?
- Palvelujen käyttö yli järjestämisvastuullisten tahojen aluerajojen?
- Julkisen vallan käyttö – julkinen hallintotehtävä?
- Järjestämisen ja tuottamisen valvonta?
- Kunnan itsehallinnon ala siirtyvissä tehtävissä?
- **Yhdyspinnat ja rajapinnat** esim. Elyt, Avit, hyvinvointialueet
- Perustuslakiarviointi otettava kaikessa huomioon
- Muuta?



## Siirtyvät palvelut

Työnvälityspalvelut

Työnhakijan tieto- ja neuvontapalvelut

Työnhakijan osaamisen kehittämisen palvelut ja palveluohjaus

Tuet ja korvaukset (ml. palkkatuki\* ja starttiraha)

Alkavan yrittäjän palvelut

## Työnantajapalvelut

Työttömyysturvan peruslausunnot

## Ei-siirtyvät palvelut

Työvoimapolitiittiset harkintaa vaativat lausunnot ja valtakunnallinen neuvonta

Yhteinen asiakastietojärjestelmä on keskeinen edellytys hajautetun työvoimapalvelujärjestelmän toimivuudelle.

## Pohdinnassa

Valtakunnallisen neuvontapalvelun tarve



Työvoimakoulutuksen ja palvelujen hankinta

\*Kunnille itselleen myönnettävät tuet ja korvaukset

Suurten valtakunnallisten työnantajien palvelut, rekrytoinnit ja irtisanomispalvelut

Kansainvälisen rekrytoinnin palvelukokonaisuus

Yritysten kehittämisspalvelut ja yritysten kehittämisrahoitus

## Pohdinnassa olevat muut keskitetyt palvelut

TE-asiakaspalvelukeskus, valtakunnallinen työnantajien ja yritysten valtakunnallinen neuvonta (Yritys-Suomi, Yrittäjän talousapu)

Etuuksien maksatus, valtakunnallinen tehtävä

Palkkaturvan toimeenpano, valtakunnallinen keskitetty tehtävä

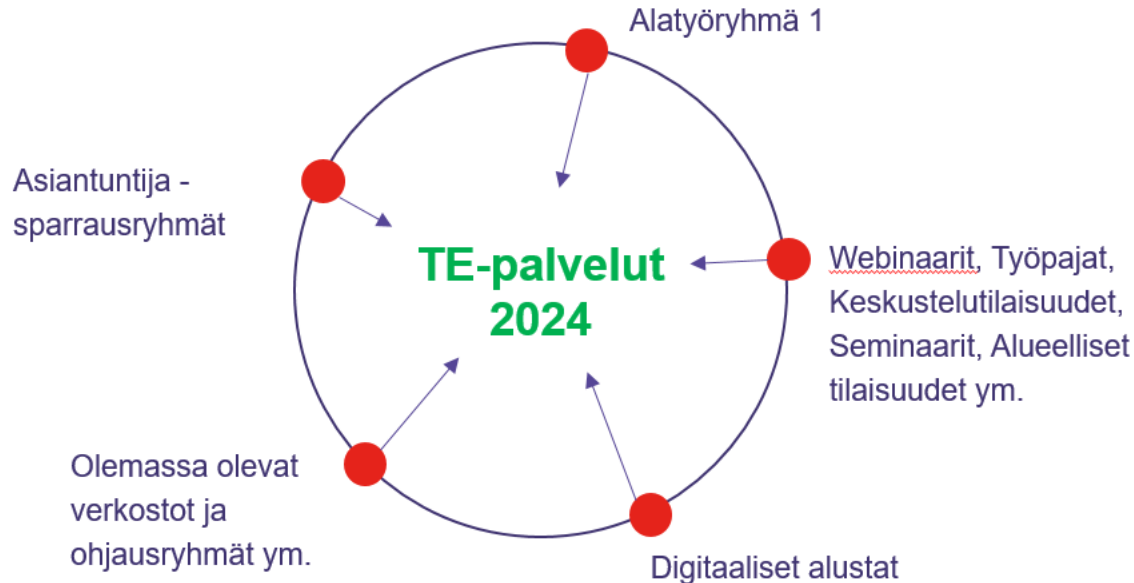
Työlupapalvelut, työntekijän oleskeluluvat

# Asiantuntija -sparrausryhmät

- Virkamiesvalmisteluryhmät tuottavat HE-sisältöä tiiviissä aikataulussa
- Substanssiasiantuntijaryhmät varmistavat, että tarvittavat ja olennaiset sisällöt sekä asiakasnäkökulmat nostetaan esiin valmistelussa
  - perustetaan substanssiosaamisen asiantuntija –sparrausryhmät
- Sparrausryhmät koostuvat mm. kuntien, TE-toimistojen, ELY:jen, KEHA:n ja muiden keskeisten sidosryhmien asiantuntijoista
  - Jokaisella virkamiesvalmisteluryhmällä on oma asiantuntija -sparrausryhmänsä
  - Kukin ryhmä sopii omista työtavoista tarpeidensa mukaisesti
  - Substanssiosaajien osallistuminen tärkeää
  - Tavoitteena joustava tapa osallistua yhteiskehittämiseen **erityisesti digialustoja hyödyntäen**
  - Yhteinen startti elokuussa lomien jälkeen (työskentelytavat ja periaatteet 18.8. klo 14-15.30)

# Osallisuus- ja vuorovaikutusohjelma

- Osallisuus ja aktiivinen vuorovaikutus ovat tärkeä osa uudistuksen valmistelua (HE, muutosohjelma ja toimeenpano)
- Osallisuus- ja vuorovaikutusohjelma = usean vuorovaikutuskanavan kokonaisuus laajan asiantuntijuuden osallistamiseksi
- Ohjelman aikataulu ja fasilitointi tarkentuvat yhteistyössä TEM:n sopimuskumppanin kanssa
- Käyntiin ja tiedoksi toimijoille lomien jälkeen

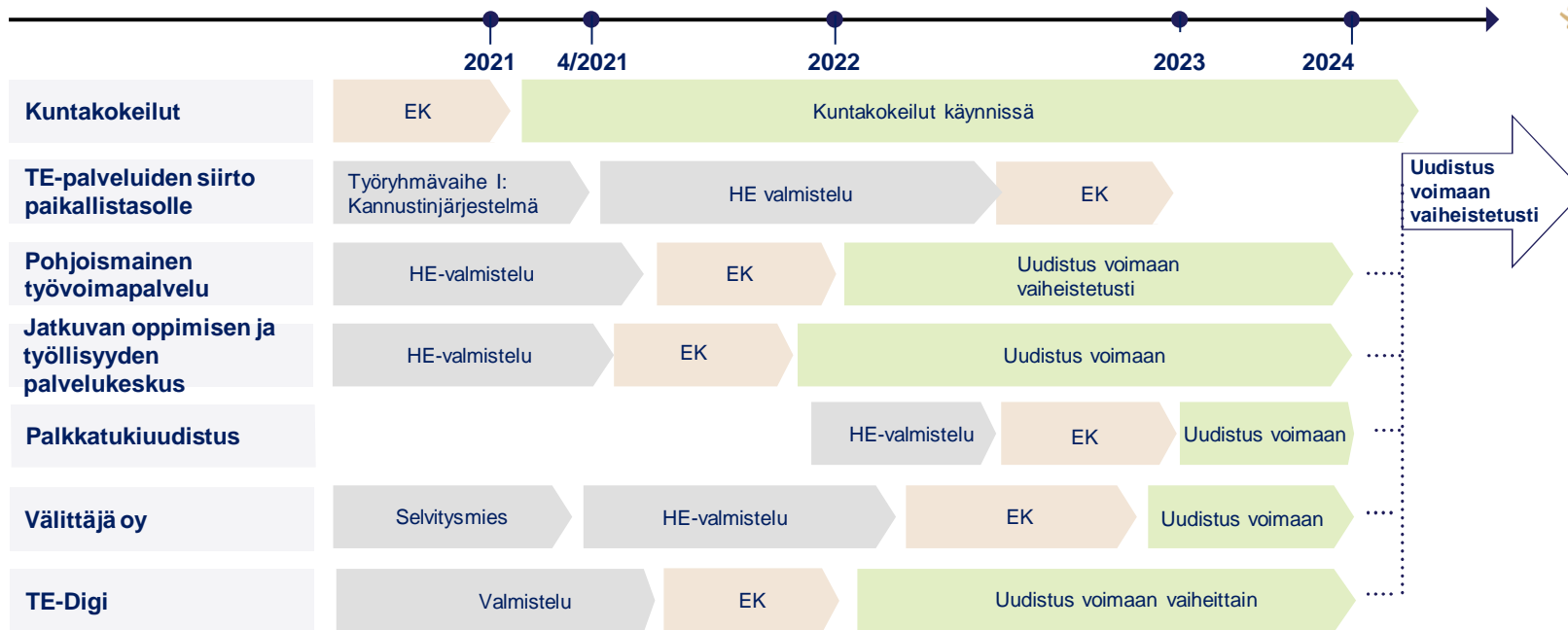




**TE-palvelut**  
tjänster | services

TE-palvelujen siirron valmistelun rinnalla hallitus valmistelee useita muita työnhakijoiden palveluja parantavia ja työllisyyttä edistäviä uudistuksia.

# TE-palveluiden uudistamisen aikataulu



# Pohdintoja

- Osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvien ongelmien ratkaiseminen edellyttää uusia toimintatapoja sekä TE- palveluissa että muissa yrityspalveluissa (esim. työperäinen maahanmuutto, uudet palvelut (esim. TE-Live), yhteinen alueellinen viestintä alueiden mahdollisuuksista), yhteisten toimintamallien rakentaminen (esim. kumppanuussopimukset, Työmarkkinatorin aluesivut, BusinessAsema)
- Lähipalvelut sekä työnhakija- että työnantajapalveluissa korostuvat siirryttäessä pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin (5/2022-) ja edelleen kunnallisiin TE- palveluihin (2024-).
- Alue- ja paikallistason tilanteet ovat vaihtelevia/ erilaisia; palvelujen räätälöintiä ja ketteryyttä palvelujen tuottamisessa voi ennakoida tarvittavan. Suurhankkeiden tilanteet edellyttävät maakuntarajat ylittäviä toimintamalleja.
- Palveluita tuotetaan yhä enemmän ekosysteemeissä: Kumppanuutta ja toistemme osaamista korostaen. Palveluiden selkokielineen viestintä.
- Erilaiset uudistukset luovat uusia yhdyspintoja (esim. hyvinvointialueiden käynnistyminen 1/2023-, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus syksy 2021-) ja asiakkaiden palveluprosesseja tulee kehittää ennakkoluulottomasti yhdessä palvelujen saumattomuuden turvaamiseksi. Palvelumuotoilun mahdollisuudet.